

Asia: VN/19415/2025

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (Kuljetusalan sääntelytoimet)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Autokoululiitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta, sekä eräistä siihen liittyvistä laeista.

Lakia kuljettajantutkinnon järjestämisestä esitetään muutettavaksi siten, että tutkinnonvastaanottajaa koskevia vaatimuksia kevennettäisiin. Lakiehdotuksessa esitetään poistettavaksi vaatimus liikenneopettajaluvan kahden vuoden voimassaolosta, ennen tutkinnonvastaanottajan alalle tuloa. Suomen Autokoululiitto vastustaa jyrkästi tätä lakimuutosta.

Tutkinnonvastaanottajan työ on erittäin vaativaa. Ajokokeen väärä tai hätiköity arviointi vaarantaa kokelaan oikeusturvaa. Tutkinnonvastaanottajan on kyettävä, paitsi arvioimaan objektiivisesti kokelaan suoritusta ajokokeessa, mutta myös takaamaan koetilanteen turvallisuus. Näkemyksemme mukaan, pelkkä liikenneopettajan tutkintoon liittyvä pakollinen harjoittelu tai harjoittelu kuljettajatutkintotoimintaa harjoittavassa yrityksessä, ei takaa riittävää ammattitaitoa tutkinnon vastaanottamiseksi. Tutkinnonvastaanottajan työssä vaaditaan korkean tieto- ja taitotason lisäksi normaalia parempaa kykyä ennakoida tilanteita ja kokelaan reagoimista niihin. Kyky arvioida kokonaisvaltaisesti liikennetilanteiden kehittymistä ja kokelaan toimimista siinä, kehittyy vain riittävällä kokemuksella opetustyöstä monipuolisessa liikenneympäristössä. Tämän takia tutkinnonvastaanottajan vaatimuksia olisikin kiristettävä niin, että vaatimukseen lisättäisiin vaatimus tosiasiallisesta työskentelystä liikenneopettajana, liikenneopettajaluvan kahden vuoden voimassaolon lisäksi.

Palaute on tärkeä osa ajokoetta. Tutkinnonvastaanottajan tulee pystyä antamaan rakentavaa ja motivoivaa palautetta, sekä oppilaalle että opettajalle, jotta oppilas ymmärtää kokeen tuloksen ja

pystyy kehittämään ajotaitojaan joko opettajan avustamana tai itsenäisesti. Ilman riittävää kokemusta opetustyöstä palaute jää herkästi liian pinnalliseksi ja keskittyy pahimmillaan vain virheiden toteamiseen. Palaute on muodostunut erityisen tärkeäksi nykyisen ajokorttilain aikana, koska jo noin puolet ajokorttia ajavista ajavat opetusluvalla, maallikkojen opetuksessa, eikä heillä ole välttämättä käsitystä siitä, minkälaista ajotaidon tasoa kokeessa vaaditaan ja miten oppilasta tähän valmennetaan. Vankka kokemus liikenneopettajan työstä, antaa myös valmiudet kohdata erilaisia ihmisiä asiakaspalvelutilanteissa.

Tällä hetkellä tutkinnonvastaanottajan täytyy ottaa vastaan B-ajokokeita kaksi vuotta, ennen kuin hänellä on mahdollisuus laajentaa ammatinkuvaansa kaksipyöräisten ja raskaiden luokkien ajokokeiden vastaanottamiseen. Suomen Autokoululiitto ehdottaa, että kahden vuoden kokemuksesta tässä tilanteessa luovuttaisiin, mikäli henkilöllä on pidempiaikaista opetuskokemusta, tai muuten erityisen vankkaa kokemusta kyseisten ajoneuvojen ajamisesta ja erityispiirteistä.

Suomen Autokoululiitto kannattaa esityksessä ehdotettua muutosta siitä, että hidastetun teoriakokeen vastaanottajana voisi toimia tutkinnonvastaanottajan sijasta myös muu asiaan perehdytetty henkilö. Tämä vapauttaisi rajallisia tutkinnon vastaanottajien resursseja ajokokeiden vastaanottoon.

Liikenne- ja Viestintäministeriö uskoo perusteluissaan tutkinnonvastaanottajien pätevyysvaatimusten alentamisen helpottavan tutkinnonvastaanottajien rekrytointia. Suomen Autokoululiitto uskoo kuitenkin, että parempiin ja pysyvämpiin tuloksiin päästään vaikuttamalla tutkinnonvastaanottajien työssä viihtymiseen, joka on heikentynyt 2018 voimaan tulleen ajokorttilain takia, vähentyneiden opetusmäärien ja opetuslupien vapautumisen myötä, sekä parantamalla tutkinnonvastaanottajien työehtoja.

2018 ajokorttilain uudistuksen jälkeen, autokoulualalta on hävinnyt noin 1000 työpaikkaa. Vain pieni osa työpaikkansa menettäneistä liikenneopettajista on valinnut tutkinnonvastaanottajan työn, tai on hetken tutkinnonvastaanottajana oltuaan siirtynyt muille aloille. Tämä kertoo tutkinnonvastaanottajan työn huonosta veto- ja pitovoimasta. Huomattavaa on, että tutkintojen vastaanotossa esiintyvät ongelmat ovat suuremmissa määrin alkaneet vasta nykyisen ajokorttilain voimaantulon jälkeen, joten palvelun tuottajan rekrytointiongelmat eivät parane tutkinnonvastaanottajien pätevyysvaatimuksia muuttamalla, vaan korjaamalla rakenteelliset virheet muualla ajokorttilaissa.

Suominen Timo
Suomen Autokoululiitto ry